

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13491/2023
28.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА и ББ, обоје из ..., и Завода за лабораториску дијагностику „Микро-Лаб“ Нови Сад, чији су заједнички пуномоћници Бранко Мунижаба и Сања Мунижаба Јаић, адвокати у ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Игор Сињери, адвокат у ..., ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 166/23 од 01.02.2023. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 166/23 од 01.02.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1952/2017 од 01.11.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да је уговор оснивача Завода за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад, за који је наведено да ступа на снагу 11. новембра 2008. године (погрешно написано 11.11.2018. године) апсолутно ништав и да не производи правно дејство и обавезан је тужени да тужиоцима накнади парничне трошкове у износу од 825.600,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 166/23 од 01.02.2023. године, одбијена је жалба туженог, потврђена првостепена пресуда и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију, захтевајући накнаду трошкова за његов састав.

Испитујући побијану правноснажну пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизијски наводи да су у поступку учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са члановима 7. и 8. ЗПП и из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, Врховни суд није ценио јер ове битне повреде поступка које су по наводима учињене у поступку пред првостепеним судом не могу бити ревизијски разлог према члану 407. став 1. ЗПП. Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да у поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 396. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је на основу одлуке од 01.12.2005. године као једини оснивач исходио код Трговинског суда у Новом Саду решење Фи. 6/06 од 20.01.2006. године, којим је као правни субјект регистрован Завод за лабораторијску дијагностику „Мб-лаб“ Нови Сад, са седиштем у Новом Саду у улици ... број .. . Због здравствених проблема тужени је засновао пословне односе са тужиоцима ББ и АА, којој сарадњи су претходиле одлуке правног лица. Дана 27.10.2008. године тужени је, као једини оснивач, донео одлуку о формирању управног одбора, именовању председника и чланова управног одбора Завода за лабораторијску дијагностику „Мб-лаб“ Нови Сад, а наредног дана 28.10.2008. године сачињена је писмена сагласност о формирању управног одбора коју је он потписао. Дана 31.10.2008. године управни одбор правног лица донео је и прихватио предлоге туженог да због здравствених проблема и одласка на лечење њега замењује именовани директор - тужила АА, а да се њен отац - тужилац ББ именује као вршилац контроле пословања, а да тужени остаје и даље већински оснивач са 100% капитала. У тој одлуци наведено је да је она привременог карактера са правним дејством до другог решења. Дана 11.11.2008. године сачињена је измена одлуке о оснивању правног лица, тако што је измењен његов назив у Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад, уписани су оснивачи ББ и АА уз туженог ВВ, уместо ранијег директора ГГ одређена је АА, а као лица за заступање одређени су АА, ББ и ВВ, те је одлука потписана од стране ових лица. Трговински суд у Новом Саду је на основу ове одлуке донео решење Фи. 178/2008 дана 19.11.2008. године на основу ког је у регистарском улошку тог суда бр. 5-326 извршен упис насталих промена у дотадашњем правном субјекту. Након регистрације, 21.11.2008. године Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад закључио је са „АИК банком“ АД Београд уговор о отварању и вођењу динарског текућег рачуна бр. ..., а 24.12.2008. године са СББ кабловским оператером уговор о заснивању претплатничког односа. Ова два уговора је у име Завода „Микро-лаб“ Нови Сад потписала тужила АА као директор. Дана 03.03.2009. године Графичка радионица „Грос“ издала је овом правном лицу фактуру бр. 27/2009 ради извршене услуге штампе 3.500 меморандума. Правно лице је закључило уговоре о закупу пословног простора на адреси ... број .. са три власника, од којих је један тужени. Почетком маја 2011. године на ову адресу дошао је тужени са неколико људи, који су применом физичке силе из простора избацили тужилу АА и запослене који су се затекли у просторијама. Том приликом сва пословна документација и печати остали су у пословном простору, постајући доступни само туженом. Тужени је 22.05.2015. године против тужилаца покренуо парницу пред Вишим судом у Новом Саду у којој

захтева новчану исплату, наводећи да је правни основ за тужбени захтев уговор оснивача Завода за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад, чију пуноважност су тужени у тој парници оспорили и поднели тужбу за утврђење ништавости уговора, о којој је одлучено у овој парници. Парнични поступак пред Вишим судом ради исплате прекинут је до окончања ове парнице. Спорни уговор сачињен је на меморандуму латиничног писма под називом „Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ са означеном адресом, на десној страни меморандума налази се број телефона 021/..., број факса 021/..., као и e-mail адреса: mikrolab@...rs, а испод писаног текста стоји натпис „Микро-лаб“, у доњем углу назначен је матични број ..., ПИБ ..., регистарски број ..., шифра делатности 85142, број жиро рачуна ..., АИК банка. На почетку документа назначено је да се уговор закључује између ВВ, ББ и АА, а у тексту следи да је основни документ за измену одлука о оснивању управног одбора од 31.10.2008. године, по којој 100% власништва остаје ВВ, док АА и ББ јесу оснивачи, али са 0% капитала. Потом се наводи да је уговор привременог карактера док управни одбор не донесе другу одлуку, да ће АА и ББ почев од 01.01.2009. године плаћати месечно ВВ 500 евра као накнаду за коришћење пословног простора, да ће се уплата вршити у динарској противвредности до 10. у месецу редовно до 31. децембра 2010. године, да се остварена добит дели тако што ВВ остварује 50% добити, а ББ и АА по 25% добити. Наведено је и да ВВ позајмљује 10.11.2008. године ББ и АА 67.000 евра на две године, у договору да ће та позајмица искључиво бити уложена у куповину неопходне опреме и бити приказани рачуни за шта су потрошена позајмљена средства, те да је обавеза враћања позајмљених средстава 31.12.2010. године. Назначено је да ће АА обављати функцију директора све док ВВ буде одсутан због боловања, те да уговор ступа на снагу 11.11.2008. године. У доњем левом углу стоји потпис власника ВВ, док је у десном доњем углу наведено да за ББ и АА потписује директор АА. На полеђини документа налази се фотокопија табеле са списком пацијената ординације са датумом 09.11.2010. године, на којем се делом налази садржина дописана хемијском оловком. Две перфорације које служе за улагање документа у регистар налазе се са леве стране наведене фотокопије списка пацијената, а са десне стране спорног уговора оснивача, али перфорирање фотокопије списка пацијената није извршено ради улагања тог документа у регистар докумената. Није могуће одредити старост уговора, односно да ли је настао у време које је означено у тексту. Правни субјекат је имао три типа меморандума, од којих само један одговара спорном меморандуму, али су такви меморандуми настали 2009. године. Потпис тужиље АА на оригиналном примерку спрног уговора је највероватније њен.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 26, 84. и 103. став 1. Закона о облигационим односима усвојио тужбени захтев, сматрајући да се ради о фалсификованом уговору који је као такав ништав и не производи правно дејство. Аргументација овог суда за правни закључак да је уговор фалсификован и као такав ништав је да уговорне одредбе спорног уговора од 11. 11.2008. године не предвиђају ниједну обавезу за правно лице Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад које је регистровано тек 19.11.2008. године, да уговор није потписао тужилац ББ иако је наведен као уговорна страна, да тужиља АА није била овлашћена да у име оца потписује уговор, из чега следи да не постоји сагласност уговарача о битним елементима уговора. Надаље, у уговору је наведено да он ступа на снагу 11.11.2008. године, а налази се на меморандуму правног лица који је штампан тек 2009. године, садржи број жиро рачуна код АИК банке и е-маил адресу који нису постојали на дан 11.11. 2008.године, а веродостојност уговора је додатно доведена у сумњу и чињеницом да тужени тврди да је уговор сачињен 11.11.2008.

године, а да се на његовој полеђини налази фотокопија списка евиденције пацијената из 2010. године, те да тужиоци од маја 2011. године нису имали приступ пословној документацији правног лица Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда да су испуњени услови за ништавост предметног уговора са образложењем да је искључена могућност по наводима туженог да је спорни уговор сачињен 11.11.2008. године, имајући у виду да је за његову писмену форму искоришћен меморандум штампан 2009. године, да је правно лице под називом Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад регистровано 19.11.2008. године, те да меморандум садржи податке о броју рачуна код банке и e-mail адреси по уговорима који су закључени 21.11.2008. године и 24.12.2008. године, односно након регистрације правног лица, те да уговор није потписан од стране назначеног уговарача ББ, па у ситуацији када тужиоци споре да су закључили са туженим уговор наведене садржине, према становишту овог суда нема елемената за закључак да је презентовани уговор закључен у складу са одредбама члана 26. и 28. Закона о облигационим односима. Такође, као последицу самовлашћа туженог, тужиоци немају приступа пословној документацији правног лица од маја 2011. године, што је посебно цењено у склопу са чињеницом да је тужени покренуо парницу против овде тужилаца 22.05.2015. године за новчану исплату из односа везаног за пословање, које околности у склопу воде закључку суда да спорни уговор није закључен, односно да не може обавезивати странке јер је држање туженог у описаним околностима противно начелима забране злоупотребе права (члан 13 ЗОО), забране проузроковања штете (члан 16 ЗОО) и стандарду понашања у правном промету (члан 18 ЗОО), због чега је правилно изречена грађанскоправна санкција из одредбе члана 103 став 1 Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова засновано је на правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 103. став 1 Закона о облигационим односима (ЗОО), ништав је уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, уколико циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или законом није прописано за одређен случај шта друго.

У конкретном случају, на основу измене одлуке о оснивању од 11.11.2008. године, решења Трговинског суда посл.бр. Фи 178/2008 од 19.11.2008. године и уписа у регистарски уложак тог суда број 5-326 дошло је до промене власничке структуре у правном лицу првобитног назива Завод за лабораторијску дијагностику „Мб-лаб“ Нови Сад који је променио назив у Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад, тако што су поред туженог, као дотадашњег јединог оснивача, постали суоснивачи и овде тужиоци. Уговор чија је правна ваљаност и пуноважност предмет ове парнице насловљен је као Уговор оснивача Завода за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад. Из наслова произилази да се овај уговор закључује између оснивача наведеног правног лица који у том уговору као физичка лица треба да уреде своје међусобне односе у вези са пословањем наведеног правног лица, а у складу са измењеном одлуком о оснивању и евидентираним оснивачким променама.

Међутим, према оцени Врховног суда, тужиоци су у овај парници успешно оспорили садржину, веродостојност и аутентичност уговора оснивача Завода за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад, односно доказали су да као суоснивачи нису закључили са туженим овај уговор, за који је наведено да ступа на снагу 11.11.2008. године. Наиме, након спроведеног графоскопског вештачења потписа тужиље АА на спорном докумену (где се наводи да за ББ и АА потписује директор АА), утврђена је аутентичност њеног потписа са вероватноћом преко 90%, а судови су прихватили да је за његову писану форму искоришћен меморандум штампан 2009. године који је тужиља бланко потписала. На основу налаза вештака са допунама и изјашњењима, првостепени суд је утврдио да не постоји други документ из 2008. године са идентичним меморандумом осим оспореног уговора, као и да отиснути спорни печат не поседује ближе индивидуалне карактеристике због чега није било могуће утврдити аутентичност времена саставља истог, што тужени неосновано оспорава у ревизији. Наиме, према закључку нижестепених судова, који прихвата и Врховни суд, искључена је могућност да је спорни уговор сачињен 11.11.2008. године, имајући у виду да је правно лице под називом Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад о чијем оснивању је реч у уговору регистровано тек 19.11.2008. године, да меморандум садржи податке о броју рачуна код банке и e-mail адреси по уговорима који су закључени 21.11.2008. године и 24.12.2008. године и да се на полеђини спорног документа налази фотокопија табеле са списком пацијената ординације са датумом 09.11.2010. године. Све наведе чињенице које су неспорно утврђене указују да спорни уговор није сачињен 11.11.2008. године. Такође, правилно су нижестепени судови утврдили да тужиља АА није била овлашћена (опуномоћена) у смислу члана 84. став 2. Закона о облигационим односима да било какав уговор потписује и закључује у име и за рачун тужиоца ББ, који самим тим никада није закључио спорни уговор као уговорна страна, док наведена тужиља није потписала у своје име уговор презентоване садржине већ је бланко потписивала одштампане меморандуме 2009. године, од којих је један искоришћен за писану форму спорног уговора. При томе, ниједна уговорна одредба не предвиђа било каква права и обавезе за Завод за лабораторијску дијагностику „Микро-лаб“ Нови Сад као правно лице, из чега су судови јасно закључили да ово правно лице није уговарач спорног уговора иако је уз потпис тужиље АА као директора стављен печат који се по својим општим карактеристикама подудара са печатом Завода „Микро-лаб“. При томе, ово правно лице је под тим именом регистровано у регистар Трговинског суда тек 19.11.2008. године, када је регистрована и промена законског заступника у смислу да је директор постала тужиља АА, што поред наведеног, појачава чињенично-правни закључак нижестепених судова да се ради о фалсификованом уговору који је ништав и без правног дејства.

Закључак судова да у конкретном случају није постигнута сагласност воља назначених уговорних страна о садржини, односно битним елементима уговора у смислу члана 26. Закона о облигационим односима, због чега предметни уговор не производи правно дејство у смислу конституисаних права и обавеза лица која га закључују, произилази из следа догађаја који су претходили наведеном датуму закључења спорног уговора, а посебно из догађаја и околности који су уследили после тог датума. Како се наводима ревизије претежно оспорава оцена изведених доказа и на њој засновано чињенично утврђење првостепеног суда које је у свему као правилно и потпуно прихватио другостепени суд, што не може бити разлог за изјављивање ревизије према члану 407. став 2. ЗПП, исти нису били предмет оцене од стране Врховног суда у ревизијском поступку.

Следом наведеног, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Како састав одговора на ревизију није трошак који је био неопходан тужиоцима за вођење ове парнице, то је Врховни суд применом члана 154. став 1. у вези члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић